

Momentguide: Samhällsvetenskaplig metod

Naturvetenskap kan verka komplicerat med matematiska formler, fysikens lagar och periodiska systemet. Men tar man till sig systematiken går det å andra sidan ofta komma till slutsatser: lösa ekvationen, räkna ut densitet, mäta pH-värdet i sjön och så vidare. Om någon ifrågasätter slutsatsen att sjön är sur, är det bara för en annan att upprepa undersökningen och verifiera eller falsifiera.

Samhällsvetenskaplig metod är desto svårare. När du undersöker samhället måste du komma ihåg att samhället är skapat av människor, samtidigt som du själv är en del av samhället. I en samhällsvetenskaplig undersökning måste du lyssna till och förstå andra människor, oavsett om det är att du läser någons bok eller artikel, skickar ut enkäter eller gör intervjuer. Förstår du allt som står i boken eller artikeln? Har du formulerat enkätfrågor så att alla respondenter tolkar dem lika? Finns det risk att den du intervjuar inte helt håller sig till sanningen?

Schema

	Tor	Fre
17		Introduktion: Metod
18	KR. HIMMELFÄRD	LOVDAG
19	NP Engelska	Studieområde och frågeformulering
20	Arbete	Behandling av data/presentera resultat
21	NP Matematik	Arbete
22	Arbete	Inlämning rapport

Examination

Du ska genomföra en empirisk samhällsvetenskaplig undersökning och sammanställa resultatet i en rapport. Du lämnar även in en självvärdering utifrån uppgiftskriterierna.

Mål och innehåll

Undervisningen under momentet ska ge eleverna förutsättningar att utveckla följande:

- Kunskaper om demokrati och de mänskliga rättigheterna såväl de individuella som de kollektiva rättigheterna, samhällsfrågor, samhällsförhållanden samt olika samhällens organisation och funktion från lokal till global nivå utifrån olika tolkningar och perspektiv.
- Kunskaper om historiska förutsättnings betydelse samt om hur olika ideologiska, politiska, ekonomiska, sociala och miljömässiga förhållanden påverkar och påverkas av individer, grupper och samhällsstrukturer.
- Förmåga att analysera samhällsfrågor och identifiera orsaker och konsekvenser med hjälp av samhällsvetenskapliga begrepp, teorier, modeller och metoder.
- Förmåga att söka, kritiskt granska och tolka information från olika källor samt värdera källornas relevans och trovärdighet.
- Förmåga att uttrycka sina kunskaper i samhällskunskap i olika presentationsformer.

Målen kopplas till följande centralt innehåll:

- Tematisk fördjupning i samhällsfrågor.
- Tillämpning av samhällsvetenskapliga begrepp, teorier, modeller och metoder i arbetet med komplexa samhällsfrågor.
- Källkritisk granskning, tolkning och värdering av information från olika medier och källor i arbetet med komplexa samhällsfrågor. Källhänvisning enligt vanliga system.
- Muntlig och skriftlig presentation i olika former och med olika tekniker som är vanliga inom området, till exempel debatter, debattartiklar, rapporter och essäer.

Kunskapskrav

E	C	A
<p>Eleven kan analysera komplexa samhällsfrågor och identifiera orsaker och konsekvenser. I analysen använder eleven med viss säkerhet samhällsvetenskapliga begrepp, teorier, modeller och metoder. Eleven diskuterar översiktligt orsakerna samt politiska, ekonomiska och sociala konsekvenser av olika lösningar på samhällsfrågor. Eleven kan ge enkla argument för sina ståndpunkter och värderar med enkla omdömen andras ståndpunkter.</p> <p>I arbetet med samhällsfrågor kan eleven med viss säkerhet söka, granska och tolka information från olika källor, göra adekvata källhänvisningar samt göra enkla reflektioner om källornas relevans och trovärdighet. Eleven kan, med viss säkerhet och på ett strukturerat sätt, uttrycka sina kunskaper i samhällskunskap i olika presentationsformer.</p>	<p>Eleven kan analysera komplexa samhällsfrågor och identifiera orsaker och konsekvenser. I analysen använder eleven med viss säkerhet samhällsvetenskapliga begrepp, teorier, modeller och metoder samt värderar dem med enkla omdömen. Eleven diskuterar utförligt orsakerna samt politiska, ekonomiska och sociala konsekvenser av olika lösningar på samhällsfrågor. Eleven kan ge välgrundad argument för sina ståndpunkter och värderar med enkla omdömen andras ståndpunkter.</p> <p>I arbetet med samhällsfrågor kan eleven med viss säkerhet söka, granska och tolka information från olika källor, göra adekvata källhänvisningar samt göra välgrundade reflektioner om källornas relevans och trovärdighet utifrån syftet. Eleven kan, med viss säkerhet och på ett strukturerat sätt, uttrycka sina kunskaper i samhällskunskap i olika presentationsformer samt formulera sig självständigt i förhållande till källorna.</p>	<p>Eleven kan analysera komplexa samhällsfrågor och identifiera orsaker och konsekvenser. I analysen använder eleven med säkerhet samhällsvetenskapliga begrepp, teorier, modeller och metoder samt värderar dem med nyanserade omdömen. Eleven diskuterar utförligt och nyanserat orsakerna samt politiska, ekonomiska och sociala konsekvenser av olika lösningar på samhällsfrågor. Eleven kan ge välgrundade och nyanserade argument för sina ståndpunkter och värderar mednyanserade omdömen andras ståndpunkter.</p> <p>I arbetet med samhällsfrågor kan eleven med säkerhet söka, granska och tolka information från olika källor, göra adekvata källhänvisningar samt göra välgrundade och nyanserade reflektioner om källornas relevans och trovärdighet utifrån syftet. Eleven kan, med säkerhet och på ett strukturerat sätt, uttrycka sina kunskaper i samhällskunskap i olika presentationsformer samt formulera sig självständigt i förhållande till källorna.</p>

Material

Almgren, Hans & Höjelijd, Stefan & Nilsson, Erik, *Reflex 123*, Malmö 2012, s 13-21 samt övningsmaterial på <http://jji.se/samhallsvetenskaplig-metod/> och rapportmall http://jji.se/wp-content/uploads/2015/02/Rapportmall_sh.pdf

Uppgiftskriterier

Vissa kriterier kräver ingen direkt självvärdering och ska isåfall bara "bockas av".

Kriterium	Självvärdering	Lärarkommentar
Du fastställer syftet och en frågeställning för din undersökning...		
...din frågeställning är intressant, relevant, fokuserad och möjlig att besvara		
Du beskriver vilken metod du använt och motiverar valet...		
Du utformar en genomtänkt undersökning som ger relevanta svar utifrån syftet		
Du hämtar feedback från en klasskamrat samt från läraren innan du genomför undersökningen		
Du resonerar kort hur du gjorde urvalet, dvs vilka som skulle delta i din undersökning.		
Du är tydlig med hur många svar du fick och hur du gick till väga för att få så hög svarsfrekvens som möjligt		
Du hänvisar till åtminstone två relevanta källor i bakgrundsavsnittet		
Du värderar källorna och motiverar användandet av dem i källkritikavsnittet		
Du anger rätt information i källhänvisningarna (fotnoterna) utifrån aktuell rapportmall		
Du listar de använda källorna i alfabetisk ordning i källförteckningen		
Du presenterar resultatet av din undersökning systematiskt och tydligt i texten...		
...och använder dig av relevanta visualiseringar av resultatet i form av tabeller eller diagram		

Samhällskunskap 2 - Samhällsvetenskaplig metod

Du jämför resultatet utifrån någon bakomliggande faktor, t ex kön, ålder, studieinriktning, osv.		
Resultatdelens bakgrund och presentation av resultat är sakligt formulerad utan värdering eller diskussion		
Din analys/diskussion fokuserar på frågeställningen		
Din analys/diskussion binder samman bakgrund och undersökningens resultat		
Du kommer fram till ett sakligt och nyanserat svar på frågeställningen		
Du resonerar kring slutsatsen; hur generell bild av samhället ger din undersökning.		
Du följer formalia med titelsida, innehållsförteckning, sidnumrering (inledning är sid 1), är konsekvent i användningen av teckenstorlek och teckensnitt		
Du använder ett sakligt språk: följer svenska språkets skrivregler och undviker talspråk		
Du formulerar dig självständigt i förhållande i källorna		
Du förklarar begrepp		
Du värderar engagerat slutresultatet av ditt arbete på momentet med hjälp av uppgiftskriterierna		